

ตำบลต้นยวน

อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ธรรมชาติคือทุน สร้างสมดุลพอเพียง

สารบัญ

- ๐๖ สภาพแวดล้อม
- ๐๘ ความเป็นมา
- ๑๖ ก้าวเดินด้วยความปลอดภัย
- ๑๘ กลไกการขับเคลื่อน
- ๒๕ รูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่
- ๓๐ แผนที่ความรู้
- ๓๒ ปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ที่ลดลง
- ๓๔ ภาคผนวก

นิยามความปลอดภัยของตำบลต้นยวน

"ต้นยวนปลอดภัย หลักเคียงความจน"

โมเดลต้นยวน : สู่ความเป็นตำบลวิถีพอเพียง

กระบวนการ

การเตรียมความพร้อมและจัดทำแผน
เก็บ/วิเคราะห์ข้อมูลชุมชน กำหนดนิยามความพอเพียง

การพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการ
โครงการฯ
อบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้

การขับเคลื่อนกิจกรรมภายใต้แผน
ตำบลวิถีพอเพียง

การติดตามและสรุปบทเรียนต่อเนื่อง

- ประชุมประจำเดือน
- เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในและนอกตำบล
- สรุปบทเรียนเพื่อยกร่างแผนประจำปี

การจัดการความรู้

- พัฒนานักจัดการความรู้และวิทยากรชุมชน
- จัดทำชุดความรู้
- พัฒนาสื่อการเรียนรู้

บริบทชุมชน

สนับสนุน
งบประมาณ
การดำเนินงาน

กระบวนการ
เรียนรู้

การสนับสนุน

ความรู้ทักษะ

ทีมงาน
ภาคสนาม
ปต.

เครื่องมือ
(ECEN/บัญชีครัวเรือน/
แผนตำบลวิถีพอเพียง)

ผลลัพธ์เด่น
ที่เกิดขึ้น

สภาพแวดล้อม

ในอดีตมีเรื่องเล่ากันว่า มีต้นไม้ชนิดหนึ่งเรียกว่าต้นยวนขึ้นเรียงรายอยู่เป็นทิวแถว ในช่วงปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนตุลาคมจะมีผึ้งหลวงจำนวนมาก มาพักเพื่อทำรังที่ต้นยวน คูสวยงามมาก บริเวณนี้จึงกลายเป็นชื่อเรียกขานกันว่า "นาต้นยวน" อันหมายถึงทุ่งนาที่ข้าวเต็มทุ่งและต้นยวนซึ่งมีผึ้งจำนวนมากมาทำรังอยู่ในพื้นที่

ตำบลต้นยวนเป็นหนึ่งในจำนวน ๖ ตำบลของอำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของอำเภอพนม ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๘๕,๕๐๐ ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๒ หมู่บ้าน ลักษณะของสภาพภูมิอากาศร้อนชื้น ภูมิประเทศมีภูเขาสลับซับซ้อน มีความสูงชัน บริเวณทางทิศใต้ของตำบลเป็นพื้นที่ราบเชิงเขา ผู้คนประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีผลผลิตที่สำคัญของตำบล ได้แก่ ยางพารา ๖๐% ปาล์มน้ำมัน ๓๐% กาแฟ ๕%

และผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน และลองกอง มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำคลองศก เป็นแม่น้ำสายหลักที่ไหลมาจากอุทยานแห่งชาติเขาสก นอกจากนี้ ยังมีลำห้วยกระจายในทุกหมู่บ้าน และมีพื้นที่ป่าชุมชนจำนวน ๖ แห่ง รวมเนื้อที่ประมาณ ๓,๕๐๐ ไร่ สภาพภูมิประเทศมีภูเขาหินอยู่เกือบทั่วไปและมีต้นไม้ปกคลุม

คนต้นยวนใช้ภาษาใต้เป็นภาษาถิ่นในการสื่อสารกัน และยังคงมีความผูกพันอยู่กับวิถีวิถีพุทธ มีสถานที่เรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ และยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีเดิม เช่น การทำบุญรับส่งตายายซึ่งเป็นประเพณีที่มีความเชื่อว่า ในเดือนสิบญาติมิตรสหายที่ล่วงลับไปแล้วจะขึ้นมาเยี่ยมเมืองมนุษย์ ลูกหลานจึงทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ เป็นต้น 🔥

ความเป็นมา

ตำบลต้นยวน ผ่านช่วงวิกฤติในแต่ละยุคสมัยอย่างมากมาย ตั้งแต่เหตุการณ์น้ำท่วมที่แหลมตะลุมพุก การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ไปจนถึงเหตุการณ์ความขัดแย้งทางความคิดทางการเมือง ทำให้ตำบลต้นยวน มีเหตุการณ์สำคัญที่พอจะจัดแบ่งเป็นยุคต่างๆ ดังนี้

ก่อนปี พ.ศ.๒๕๑๕

ยุคอดีต

เป็นยุคที่สัมพันธ์กับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยสภาพแวดล้อมเป็นป่าดิบ อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้ยืนต้นหลายชนิด มีสัตว์ป่าชุกชุม มีผึ้งหลวงทำรังอยู่มากมาย มีผักป่าสารพัดชนิด ชุมชนมีการทำไร่ ปลูกข้าว ปลูกผัก พืชล้มลุก ในขณะเดียวกันก็ปลูกพืชอื่นผสมผสานไปด้วย การปลูกทุกอย่างอยู่ในแปลงเดียวกันจะเรียกว่า "สวนปู่สวนย่า" และเป็นยุคที่มีระบบความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มคนในพื้นที่ ต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การติดต่อกับโลกภายนอกมีน้อยมาก ลักษณะเศรษฐกิจชุมชนอาศัยการผลิตบนความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ

ในปี พ.ศ.๒๕๐๕ เหตุการณ์พายุพัดเข้าแหลมตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่งผลกระทบให้เกิดความเสียหายต่อตำบลคันยวน ต่อมาทางราชการให้สัมปทานไม้ล้มหมอนนอนไพรกับบริษัทเอกชน มีการนำรถแทรกเตอร์มาสร้างเส้นทางลำเลียงไม้ นำรถสิบล้อบรรทุกไม้ซุงออก

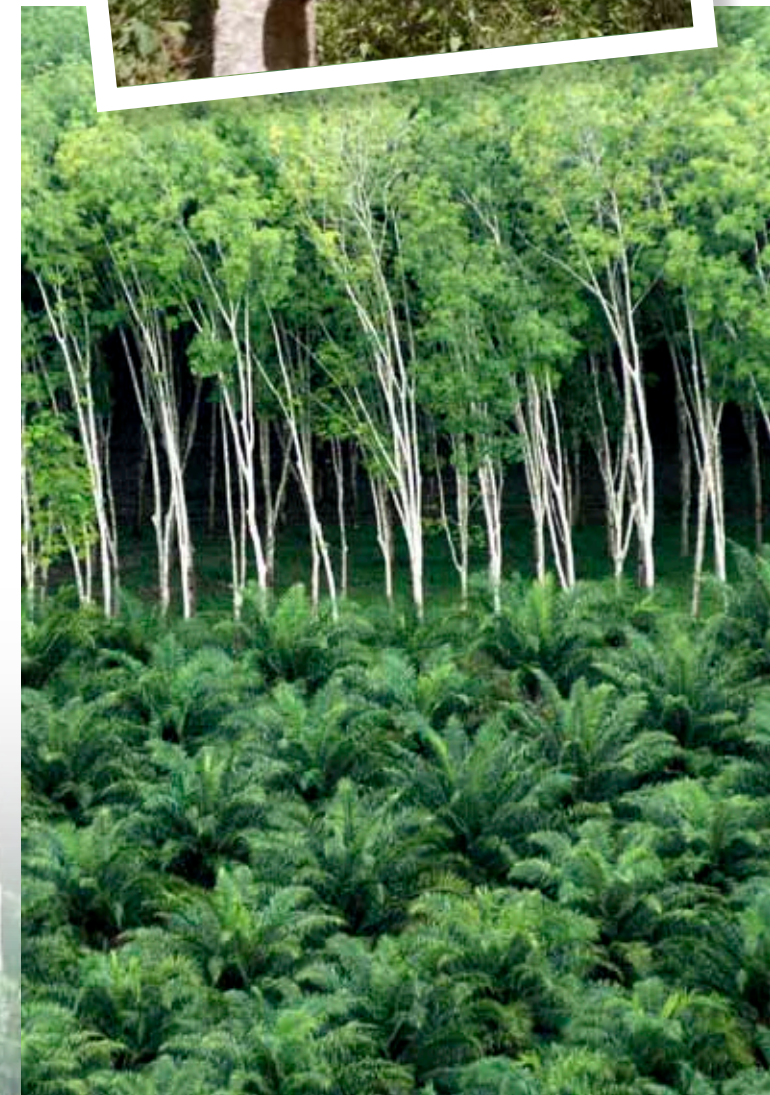
นอกพื้นที่ นำเครื่องเลื่อยเข้ามาเลื่อยไม้ ภายหลังได้กลายเป็นเส้นทางอพยพของจังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุงและพื้นที่ใกล้เคียงเข้ามาจับจองพื้นที่ทั้งในเขตป่าสัมปทานและป่าธรรมชาติ และหลังการสร้างถนนสาย ๔๑๑ ตัดผ่านจากสุราษฎร์ธานี-ตะกั่วป่า การเดินทางติดต่อดีขึ้น ความขัดแย้งของชุมชนเริ่มเกิดขึ้นเนื่องจากคนเข้ามาจากหลายพื้นที่ มีเหตุการณ์ปล้นจี้ การเอารัดเอาเปรียบเกิดขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากมีคนภายนอกหลากหลายกลุ่มเข้ามา อำนาจอัฐไม่สามารถจัดการได้ ยุคนี้บางคนกล่าวว่าเป็นยุคโจรครองเมือง

ต่อมา ชุมชนเริ่มมีการปลูกยางพาราที่บ้านในสวนหรือที่ดินในป่าที่ได้รับสัมปทานและถูกจับจอง จากคนภายนอกและภายในโดยเฉพาะตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๘ เป็นต้นมา ภายหลังทางราชการมีการออกหลักฐานการใช้ประโยชน์ที่ดินให้กับชาวบ้านที่เข้ามาจับจอง และมีนโยบายการให้ทุนส่งเสริมการปลูกยางพาราทดแทนพื้นที่เก่า ทำให้พื้นที่ตำบลคันยวนส่วนใหญ่เปลี่ยนเป็นสวนยางพาราและสวนผลไม้ ต่อมาเมื่อกาแฟราคาสูงก็มีสวนกาแฟเกิดขึ้นจำนวนมาก รวมไปถึงการทำสวนปาล์ม ซึ่งเป็นกระแสพืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ.๒๕๑๖-๒๕๒๕

ยุคชุมชนหวาดระแวง

ด้วยสถานการณ์ของบ้านเมืองเป็นยุคการต่อสู้ทางความคิดเรื่องการเมืองเพื่อแย่งชิงอำนาจรัฐ คันยวนเป็นอีกตำบลหนึ่งที่อยู่ท่ามกลางความขัดแย้งทางความคิดนี้ พื้นที่ป่าเขาหลายแห่งเป็นที่พักค้างของของกลุ่มคอมมิวนิสต์ เนื่องจากมีพื้นที่ติดต่อกับเขตอำเภอเคียนซา ชาวคันยวนส่วนหนึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าร่วมในเหตุการณ์ครั้งนั้น โดยการเป็นแนวร่วมหรือกองกำลังติดอาวุธ เพราะสถานการณ์บังคับ โจรผู้ร้ายที่มีอยู่ก่อนหน้านี้หมดสิ้นไปเนื่องจากการดำเนินการของกองกำลังติดอาวุธคอมมิวนิสต์ ท่ามกลางการสู้รบ ทางราชการส่งกองทหารเข้ามาในพื้นที่ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ อยู่ด้วยความหวาดระแวง สับสน กลัวเจ้าหน้าที่ อีกทั้งกองกำลังติดอาวุธในป่าหลายคนเสียชีวิต หลายคนต้องหนีกลับไปอยู่บ้านเดิม เป็นภาพความทรงจำที่เจ็บปวดของคนตำบลคันยวน

พ.ศ. ๒๕๒๖-๒๕๕๒

ยุคการพัฒนาต้นยวบ

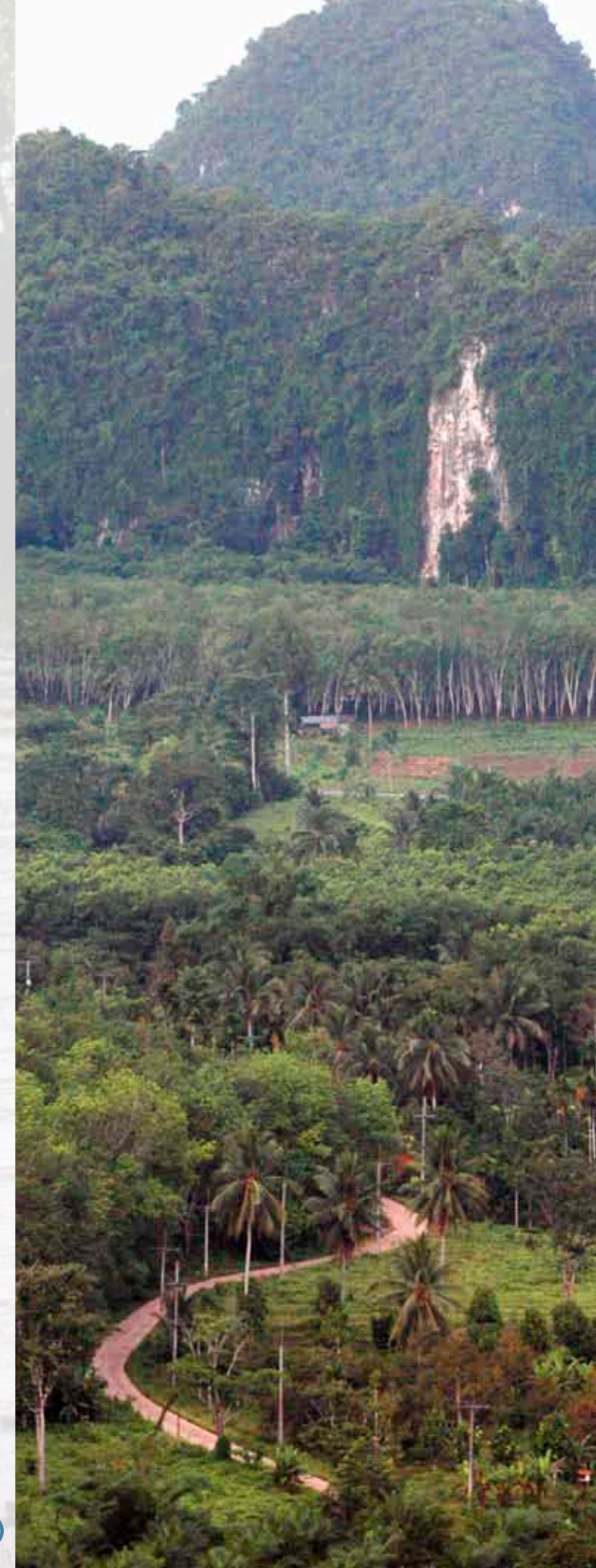
หลังจากสงครามแย่งชิงมณฑลยุกติลง ผู้ที่มีแนวคิดคอมมิวนิสต์ทยอยออกมาจับเป็น ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย พื้นที่ตำบลต้นยวบที่เคยมีการสู้รบได้ยุติลงเช่นกัน ทางราชการเข้ามามีบทบาทในการพัฒนา โดยการปรับปรุงถนนหนทาง การจัดตั้งกลุ่มโดยผ่านกลไกหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ชุมชนมีการร่วมมือในการพัฒนาตนเองอย่างเข้มแข็ง เริ่มจากการตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในพื้นที่ และได้ขยายกิจการบริหารเงินทุนมากกว่า ๓๐

ล้านบาท โดยมีหน่วยงานราชการเข้ามาดำเนินการพัฒนาในพื้นที่ทางด้านสาธารณูปโภค สร้างถนน หนทาง การศึกษา จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มร้านค้าชุมชน และมีพื้นที่บางส่วนของตำบลต้นยวบถูกแยกไปเป็นส่วนหนึ่งของตำบลคลองชะอุ่น อำเภอพนม

ต่อมารัฐบาลให้สัมปทานไม้ล้ม และชาวบ้านเริ่มจับจองที่ดินปลูกพืชเชิงเดี่ยว ส่งผลให้พื้นที่ป่าไม้ถูกทำลาย ตำบลต้นยวบเริ่มเกิดวิกฤติจากความแห้งแล้ง ทำให้บางชุมชนเกิดแนวคิดอนุรักษ์ เช่น บ้านถ้ำผิงได้ร่วมกันกำหนดพื้นที่ป่าต้นน้ำ

เพื่อการอนุรักษ์ ดังนั้นบ้านถ้ำผิงจึงประสบปัญหาความแห้งแล้งน้อยกว่าหมู่บ้านอื่น ซึ่งในการจัดการป่าต้นน้ำนี้ได้กลายเป็นแนวทางนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนอื่นๆ โดยชาวบ้านเล็งเห็นความสำคัญของการรักษาป่า จึงได้ร่วมกันจัดกิจกรรมการรักษาป่าและปลูกป่าในแต่ละหมู่บ้าน และจากการขยายตัวของประชากรในพื้นที่ ทำให้มีการจัดตั้งหมู่บ้านเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการเปลี่ยนระบบบริหารจากสภาตำบลต้นยวบเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลต้นยวบ โดยมีสมาชิกมาจากการลงสมัครรับเลือกตั้ง

จากการพัฒนาในยุคนี้ แนวคิดในการอนุรักษ์ของบ้านถ้ำผิง ทำให้บ้านถ้ำผิงได้รับองพระราชมานการรักษาป่าจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียวจากบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) รางวัลจากกรมป่าไม้ ด้านการจัดการป่าดีเด่น นอกจากนี้ ตำบลต้นยวบยังมีการจัดเครือข่ายวัฒนธรรมของชุมชนบ้านเขานาใน เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกรักท้องถิ่น เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

■ กุณตำบล

คัวยนโยบายทางด้านการพัฒนาจากหน่วยงานภายในและภายนอกชุมชน ก่อให้เกิดทุนศักยภาพ ในการพัฒนาของตำบลคัยนวนด้านต่างๆ ดังนี้

ทุนทางด้านทรัพยากร จากความร่วมมือกันของหน่วยงาน และภาคีต่างๆ ก่อให้เกิดการจัดการทรัพยากรอย่างเป็นระบบ ทั้งการจัดการป่าชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ทุนด้านทรัพยากรบุคคล มีปราชญ์ผู้รู้ที่ได้รับการยอมรับทั้ง ในและนอกชุมชน ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านภูมิปัญญา ท้องถิ่น ด้านการจัดการโรงเรียนต้นแบบวิถีพอเพียง ซึ่งเป็นผู้มี บทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนโครงการฯ และเป็นทีปรักษาใน การวางแผนทางเพื่อขับเคลื่อนสู่เป้าหมาย

ทุนทางด้านภูมิปัญญา เป็นการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี ทั้งในโรงเรียนและชุมชน มีการทำผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน เป็นที ยอมรับทั้งภายในและภายนอกชุมชน และการทำเกษตรอินทรีย์ อันเป็นวิถีคัยเดิมทีสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น

ทุนทางด้านเศรษฐกิจ ตำบลคัยนวนเป็นพื้นที่ทีมีพืช เศรษฐกิจ เช่น ยางพารา ทำให้สมาชิกในชุมชนสามารถสร้าง รายได้หลักในการเลี้ยงดูครอบครัว และสร้างคุณภาพชีวิตทีดี ต่อตนเอง 💧

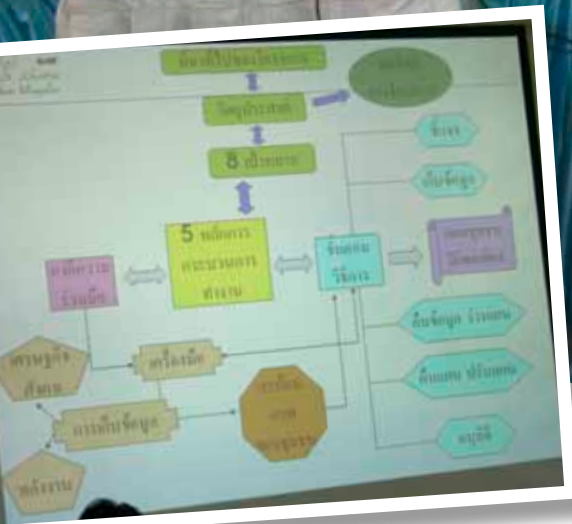
ก้าวถัดไป

ด้วยความปลอดภัย

การที่ตำบลต้นยวนเป็นภาคีงานพัฒนากับ
ปตท. เคยได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียว รวมทั้งมี
กิจกรรมการพัฒนาที่เป็นต้นทุนอยู่แล้วส่วนหนึ่ง
ตามจุดเด่นในแต่ละพื้นที่ แต่กลุ่มแกนนำในพื้นที่
มีลักษณะที่ต่างคนต่างทำ บทบาทหน้าที่ของ
องค์กร การเชื่อมโยงบูรณาการเข้าด้วยกันใน
ภาพรวมยังมีอยู่น้อยเช่น ส่วนท้องที่ เน้นงานด้าน
ยาเสพติด งานด้านการอนุรักษ์ป่า การเข้าสู่
โครงการฯ จึงเริ่มจากการทำความเข้าใจในพื้นที่
จนเกิดการยอมรับถึงความพร้อมและศักยภาพ
ของชุมชน จึงทำให้ตำบลต้นยวนเข้าร่วมโครงการ
รักษ์ป่า สร้างคน ๘๔ ตำบล วิถีพอเพียง โดยมี
การคัดเลือกและสรรหาคณะกรรมการอย่างเป็นทางการ หมู่บ้านละ ๒ คน รวมทั้งหมดโครงการฯ
๒๔ คน ส่วนใหญ่ประกอบด้วยผู้นำที่เป็นทางการ
ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น โดยจัดวางบทบาทตามโครงสร้างที่
โครงการฯ กำหนด เพื่อเริ่มดำเนินการตามแผนงาน
ที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากร ทั้งการ
จัดการป่าชุมชนและภูมิปัญญาทางด้านสมุนไพร
การจัดการขยะ และการเน้นย้ำหลักคิดปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงในเบื้องต้น 💧

■ กลไกการขับเคลื่อน

จากกระบวนการขับเคลื่อนในรูปแบบของคณะกรรมการโครงการฯ ที่เป็นทางการ พบว่าสามารถจุดประกายความสนใจให้แก่สมาชิกในชุมชนเป็นอย่างมาก และเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์โครงการฯ ในพื้นที่

โดยในช่วงแรกของการขับเคลื่อนงาน บุญทัน บุญชูคำ เป็นผู้มีบทบาทหลัก เนื่องจากมีประสบการณ์ในการทำงานเชิงพัฒนา ในขณะที่แกนนำคนอื่นๆ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการดำเนินโครงการฯ ส่งผลให้ไม่สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมไปได้ตามเป้าหมาย ทำให้ในช่วงปลายปี พ.ศ.๒๕๕๒ มีการเปิดเวทีสรุปบทเรียนการทำงานพบว่า แกนนำส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจต่อหลักการโครงการฯ จึงนำไปสู่การปรับคณะทำงานใหม่ โดยมุ่งเน้นไปที่ผู้มีจิตอาสา ทั้งที่เป็นผู้นำและเชิญชวนประชาชนชาวบ้าน ครั้วเรือนพอเพียงอาสา เข้าร่วมในการขับเคลื่อน ทำให้สามารถดำเนินงานต่างๆ ได้ดีขึ้น

จนกระทั่งในช่วงต้นปี พ.ศ.๒๕๕๓ คณะกรรมการโครงการฯ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่าย ทั้งระดับโซนและระดับภาค ทำให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อนำมาปรับในการวางแผนงานต่างๆ อย่างเป็นระบบมากขึ้น โดยสอดคล้องกับเป้าหมายและเวลา จึงมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความถนัด โดยมีทีมงานของตนเอง เกิดการดำเนินงาน แบบองค์รวม กล่าวคือ สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้พร้อมกัน

ในการคัดเลือกคณะกรรมการโครงการฯ นั้น ได้มีมติเลือก วิสุทธ์ สรรพา เป็นประธานฯ และมี บุญทัน บุญชู เป็นเสมือนที่ปรึกษา ในช่วงแรกจากความไม่เข้าใจในหลักการของโครงการฯ ทำให้วิสุทธ์ ไม่สามารถขับเคลื่อนงานได้ แต่หลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เกิดความเข้าใจมากขึ้น จึงกลายเป็นผู้ขับเคลื่อนหลักที่สำคัญ และด้วยความเป็นผู้ที่มีจิตอาสา ทำงานบนพื้นฐานของความโปร่งใส ตรวจสอบได้ จึงมองเห็นความแตกต่างของโครงการฯ ที่ให้ความสำคัญในการดำเนินงานมากกว่าสำเร็จ วิสุทธ์ สรรพา จึงสามารถขับเคลื่อนตำบลไปสู่ความเป็นต้นแบบ แห่งความพอเพียง

จากกระบวนการขับเคลื่อนนี้เอง สามารถจุดประกายความสนใจให้แก่สมาชิกในชุมชนเป็นอย่างมาก มีการรายงานสถานการณ์ขับเคลื่อนงานในการประชุมระดับหมู่บ้าน รวมถึงในระดับอำเภอ นอกจากนี้ ยังมีภาคีทั้งโรงเรียน โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล มาเข้าร่วมเป็นกำลังหลักเพื่อขับเคลื่อนโครงการฯ ร่วมกัน

คณะกรรมการโครงการฯ ตำบลต้นยวน

ประธานคณะกรรมการโครงการฯ
นายวิสุทธิ์ สรรพา

คณะกรรมการฝ่าย
แผนงานและกิจกรรม

นายบุญทัน บุญชูคำ
นายสำรวย ภัคดี
นายวิรัช สาริพัฒน์

คณะกรรมการฝ่าย
เปิดบัญชีธนาคาร

นายเกรียงศักดิ์ ชิตจ้อย
นายสุวิทย์ แดงกุลนาย
นายวัชรินทร์ นาคบำรุง

คณะกรรมการฝ่าย
การเงินและบัญชี

นายวีระ สมบัติแก้ว
นายเจษฎา พลภักดี
นายสัมพันธ์ สมกลิ่น
นายสมศักดิ์ จิตราภิรมณ์
นางพรพิมณณ์ ยอคมณี

คณะกรรมการฝ่ายติดตาม
และประเมินผล

นายอนกฤษ ขุนนำ
นายสิทธิชัย สัมพันธ์
นายสมศักดิ์ หอมกลิ่น

คณะกรรมการฝ่าย
จัดซื้อ/จัดจ้าง

นายปราโมทย์ อดะกรณ์
นายวิศาล มุกดา
นางสุวรรณ ไชจัญญะ

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

ในกระบวนการขับเคลื่อนนี้ ยังมีทีมงานภาคสนามที่คอยหนุนเสริม และประสานงานในการทำงานของคณะกรรมการโครงการฯ เพื่อให้ดำเนินงานได้ตามแผนงานประกอบด้วย

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล มาจากการคัดเลือกลูกหลานของคนในชุมชน ต้องเป็นผู้มีพัฒนาการในการทำงาน จากกระบวนการทบทวนตนเอง มีการสรุปบทเรียนการทำงานร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความรู้จากเจ้าหน้าที่โครงการฯ คนอื่นๆ จนทำให้สามารถถ่ายทอดงานให้ชุมชนได้เรียนรู้และดำเนินการด้วยตนเองได้

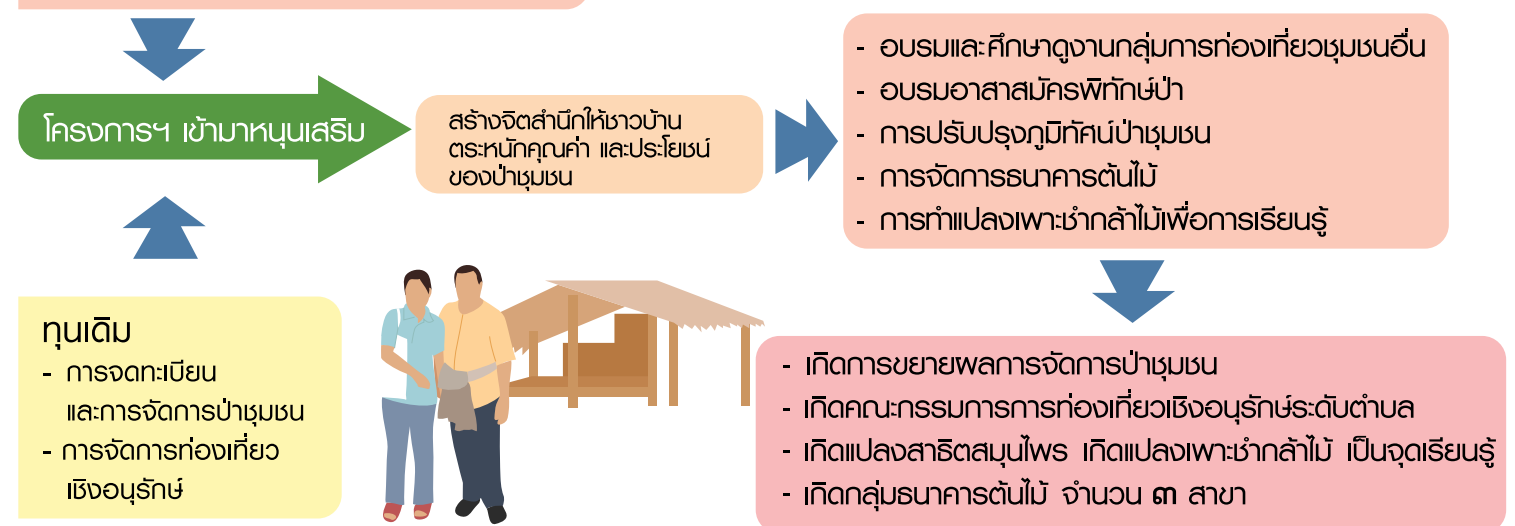

เจ้าหน้าที่ประจำภาค มีบทบาทหลักในการร่วมแลกเปลี่ยนถึงกระบวนการวางแผนการทำงานทั้งในส่วนองกิจกรรมและการขับเคลื่อนภาพรวม นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่นำนโยบายใหม่ๆ จากโครงการฯ มาถ่ายทอดแก่เจ้าหน้าที่ประจำตำบลและคณะกรรมการโครงการฯ ได้รับทราบ

ที่ปรึกษาภาค มีบทบาทในการเสนอแนะแนวทางทั้งกิจกรรมและการขับเคลื่อน อีกทั้งช่วยลงพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาเมื่อเจ้าหน้าที่ประจำตำบลและเจ้าหน้าที่ประจำภาคขอความช่วยเหลือ 💧

■ รูปธรรมความสำเร็จในพื้นที่ การท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์และการจัดการป่าชุมชน

- คณะกรรมการบริหารกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชน

ในการสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อสร้างความรู้ การเรียนรู้ของตำบลต้นขวนด้านทรัพยากรและการท่องเที่ยว เป็นการสร้างจิตสำนึกให้ชาวบ้านเห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ของการจัดการป่าชุมชนอย่างแท้จริง จากการหนุนเสริมของโครงการฯ จึงเริ่มจากการอบรมคณะกรรมการบริหารกลุ่มการท่องเที่ยว

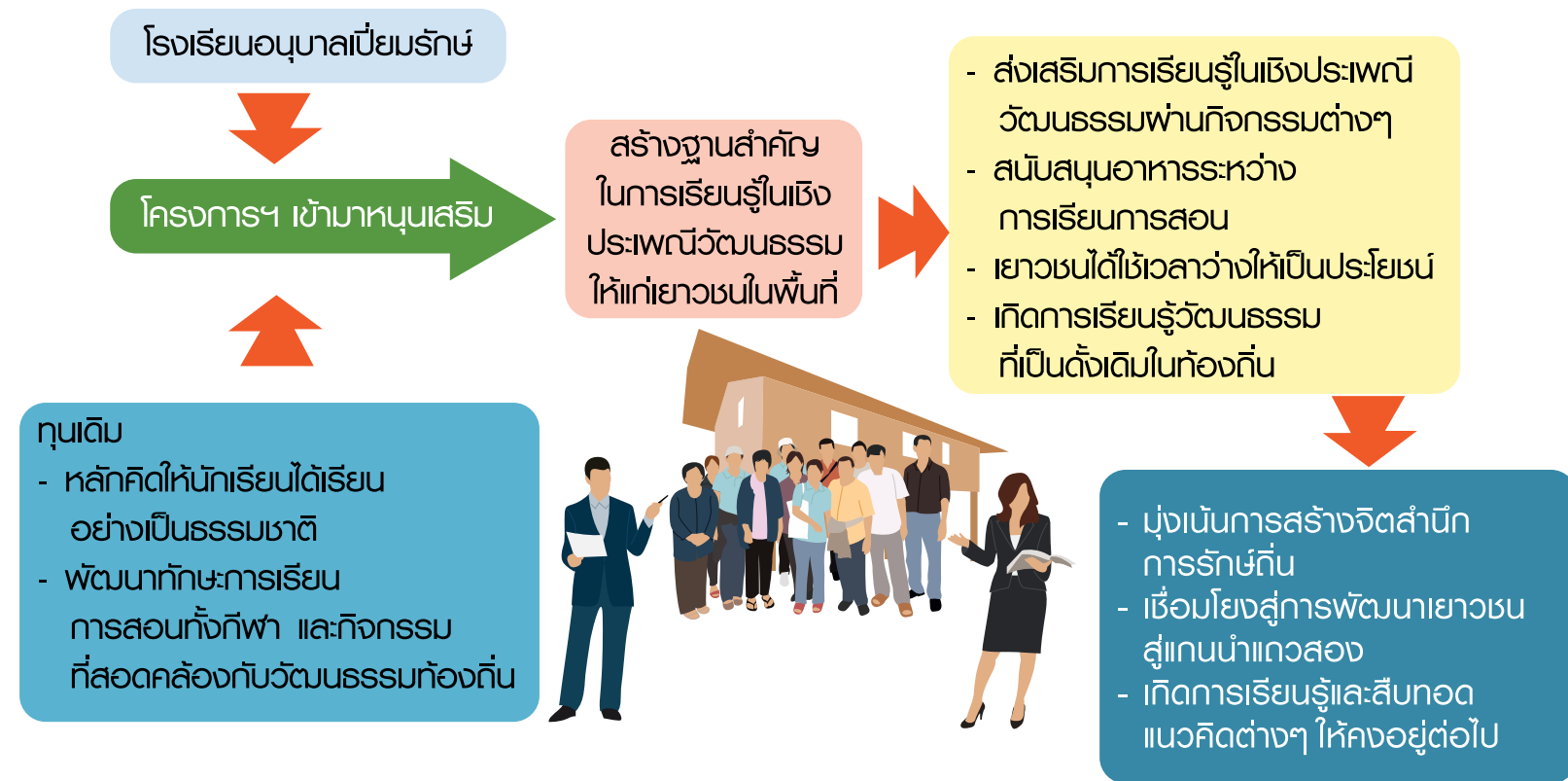

ชุมชน เพื่อให้เรียนรู้วิธีการบริหารจัดการและสร้างคนรุ่นใหม่ให้รู้ถึงการอนุรักษ์ป่า เป็นการพึ่งพาตนเองและเป็นแบบอย่างให้กับชุมชน โดยมีการศึกษาฐานกลุ่มการท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อขยายผลและเห็นแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มการท่องเที่ยว ชุมชนอย่างเป็นรูปแบบ รวมถึงการฝึกอบรมอาสาสมัครพิทักษ์ป่า การปรับปรุงภูมิทัศน์ป่าชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและการเรียนรู้ การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการธนาคารต้นไม้ การสร้างแปลงเพาะชำกล้าไม้เพื่อการเรียนรู้ จากกระบวนการเรียนรู้และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลสืบเนื่องจากกระบวนการที่ชุมชนมีการวิเคราะห์ทุนศักยภาพของชุมชนที่จะทำให้คนในพื้นที่ได้เรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรชุมชนที่มีอยู่นอกจากนั้น เป็นการเชื่อมโยงไปสู่การจัดการเรื่องอื่นๆ ทั้งในเรื่องของ คน พลังงานทดแทน หรือแม้แต่วิถีชีวิตของคนในชุมชน

โรงเรียนต้นแบบวิถีพอเพียง

จากวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล วิรัตน์ สาริรัตน์ เจ้าของโรงเรียนอนุบาลเปี่ยมรัก มองเห็นเยาวชนในปัจจุบันที่ลืมนเรื่องราว และรากเหง้าของชุมชน และระบบการศึกษาในปัจจุบันที่กำลังสอนให้คนลืมบ้านเกิด จึงได้เปิดโรงเรียนอนุบาลเปี่ยมรักระดับประถมศึกษาในช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๐ โดยมีหลักคิดให้นักเรียนได้เรียนอย่างเป็นธรรมชาติ ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริงเชื่อมโยงการเรียนการสอนและสอดแทรกความรู้ต่างๆ อีกทั้งมีการพัฒนาทักษะการเรียนการสอนทั้งกีฬาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งได้สร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กนักเรียนในแบบบูรณาการไปกับการเรียนการสอนของโรงเรียน นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมทางสังคมด้วยการนำนักเรียนเข้าวัด เรียนรู้พิธีกรรมทางศาสนา และฝึกฝนการเป็นพิธีกรทางศาสนาให้กับนักเรียนอีกด้วย

สำหรับการเข้าไปหนุนเสริมของโครงการฯ คือ การให้โรงเรียนอนุบาลเปี่ยมรัก เป็นฐานสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ในเชิงประเพณีวัฒนธรรมให้แก่เยาวชนในพื้นที่ตำบลต้นยวนผ่านกิจกรรมต่างๆ มีเยาวชนในพื้นที่สนใจเป็นจำนวนมาก โดยครูที่โรงเรียนเป็นผู้สอนโครงการฯ สนับสนุนอาหารระหว่างการเรียนการสอนเกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมดั้งเดิมในท้องถิ่น เช่น การศึกษาลองยาว การรำมวยไทย รวมทั้งการเล่นเครื่องดนตรีไทยต่างๆ เป็นต้น และเกิดผลสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการฯ ที่มุ่งเน้นในการสร้างจิตสำนึกการรักถิ่น และเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาเยาวชนในชุมชน เพื่อเป็นกำลังหลักที่จะไปช่วยหนุนเสริมคนรุ่นเก่าในการพัฒนาชุมชนตำบลต้นยวนทำให้เกิดการเรียนรู้และสืบทอดแนวคิดต่างๆ ให้คงอยู่ต่อไป 💧

■ แผนที่ความรู้

รายชื่อแหล่งเรียนรู้ตำบลต้นยวน

ครัวเรือนต้นแบบวิถีพอเพียง

- ๑ นายจำลอง สระทองเกี้ยว (หมู่๘)
- ๒ นายวัชรินทร์ นาคบำรุง (หมู่๒)
- ๓ นางพรพิมล อางกระโทก (หมู่๑๐)
- ๔ นายสุเมธ มีลือ (หมู่๑๒)

จุดเรียนรู้

- ๑ กลุ่มการจัดการป่าชุมชนและการท่องเที่ยว บ้านคำผึ้ง
- ๒ กลุ่มการละเล่นวรรณคดีสุทรโบราณ บ้านปากน้ำ
- ๓ กลุ่มผักปลอดสารพิษ บ้านป่าตอง
- ๔ กลุ่มเพาะดอกดาวเรือง บ้านปากตรัง
- ๕ กลุ่มลูกประคบสมุนไพร บ้านเขานาโน
- ๖ กลุ่มอนุรักษ์ชุมชนตำบลต้นยวน (จัดการการท่องเที่ยวตำบลต้นยวน)
- ๗ แปลงขยายพันธุ์กล้วยไม้ตำบลต้นยวน
- ๘ แปลงเพาะพันธุ์สมุนไพรท้องถิ่นตำบลต้นยวน

โรงเรียนนาร่อง

- จุดเรียนรู้ชุมชนโรงเรียนต้นแบบวิถีพอเพียงและวัฒนธรรม

■ ปริมาณการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ที่ลดลง จากการทำกิจกรรมตลอดระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ตำบลต้นขานลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ได้ ๘๐๗,๔๖๐ กิโลกรัม จากกิจกรรมการทำ
ปุ๋ยอินทรีย์ คัดแยกขยะ และการปลูกต้นไม้

หน่วย : กิโลกรัม CO₂

กิจกรรม	ปริมาณ CO ₂ ที่ลดการปล่อยลง
ปลูกต้นไม้	20,300
คัดแยกขยะ	53,718
การทำปุ๋ยอินทรีย์	733,442
รวม	807,460

หมายเหตุ : เก็บข้อมูลจากกลุ่มครัวเรือนพอเพียงอาสาที่เข้าร่วมโครงการฯ

ภาคผนวก

รายชื่อคนต้นแบบ

๑. นางพรพิมล อากระโท	: การดำรงชีวิตแบบวิถีพอเพียง
๒. นายวัชรินทร์ นาคบำรุง	: เศรษฐกิจครัวเรือนพึ่งพาตนเอง
๓. นายวิรัช สาริพัฒน์	: ผู้นำความคิดด้านวิถีพอเพียง
๔. นายสุเมธ มีลือ	: ครูภูมิปัญญาท้องถิ่นและการพึ่งพาตนเอง
๕. นายจำลอง สระทองเกี้ยว	: การพึ่งพาตนเอง

รายชื่อครัวเรือนพอเพียงอาสา

๑. นายเกียรติศาสตร์ อันเขางค์	๑๖. นางสาวนีย์ สุทธิราช	๓๑. นายสมศักดิ์ จิตราภิรมณ์
๒. นายโชติ แผงโยธา	๑๗. นายศรพล สัมพันธ์	๓๒. นายจุฬาร บัญชุม
๓. นางพิกุล รัตนพันธ์	๑๘. นายสิทธิชัย สัมพันธ์	๓๓. นายสมศักดิ์ หอมกลิ่น
๔. นายเลียบ คชโกสัย	๑๙. นางอุษา เพชรแก้ว	๓๔. นายโกเนตต์ แดงกุล
๕. นายอเนก แซ่ย่วน	๒๐. นายสุวิษ แดงกุล	๓๕. นายสุนทร รักษ์ทรง
๖. นายจุฑพร ชะอุ่ม	๒๑. นายสุริยนต์ นาคทอง	๓๖. นางวรรณดี ศักดา
๗. นางหิรัญญา เรืองชัย	๒๒. นายวิศาล มุกดา	๓๗. นายบุญทัน บุญชูคำ
๘. นางวันทนา เพชรรอด	๒๓. นายโกศล พรหมประชู	๓๘. นายไสว ศรรัตน์
๙. นางกรรณิกา ทิมบำรุง	๒๔. นางจรัสลักษณ์ เชมมณี	๓๙. นางสุภาพ เกตุพงษ์พันธ์
๑๐. นางสาวฝน บุญญะ	๒๕. นางจินตนา นิลศิริ	๔๐. นางสาวกร สายแก้ว
๑๑. นายวัชรินทร์. นาคบำรุง	๒๖. นายชลรัตน์ ทิพย์รักษา	๔๑. นายธีระ รอดเจริญ
๑๒. นายพีม สุระกาหล	๒๗. นายชัยศักดิ์ เชมมณี	๔๒. นางนันทนา โอมแก้ว
๑๓. นายประมวล สาคร	๒๘. นายธีระพงษ์ เพชรชู	๔๓. นางสมศรี คงชนะ
๑๔. นางพรรณเพ็ญ รอดเจริญ	๒๙. นายเกียรติศักดิ์ รพเรือง	๔๔. นางสาวกนกวรรณ เวชวิมล
๑๕. นางอาลัย ทั้งทอง	๓๐. นางยวนทิพย์ คงขาว	๔๕. นายคะเนิง พันรังสี

๔๖. นางโสภี หนูบุญ	๖๕. นายจำลอง สระทองเกี้ยว
๔๗. นายปราโมทย์ ณะกรณ์	๖๖. นายสุทัย หนูสงค์
๔๘. นายอวยชัย ถกษ์คี	๖๗. นางหนูเรียง จินจุค
๔๙. นายบุญรอด ชูวารี	๖๘. นายวีระ สมบัติแก้ว
๕๐. นางวรรณิ โกहनค	๖๙. นายสัมพันธ์ สมกลิ่น
๕๑. นายวิสุทธิ สรรพา	๗๐. นายพรภิรมย์ รอดเจริญ
๕๒. นายสัมฤทธิ์ เพชรชู	๗๑. นายนิพนธ์ แซ่เจีย
๕๓. นายสุธรรม ขาวจิตต์	๗๒. นางณอมศรี แซ่ตัน
๕๔. นายสง่า แสงหิรัญ	๗๓. นายชาลี บุญชิต
๕๕. นายศุภชัย ถกธิกุล	๗๔. นางพันิกา จันทรภูษงค์
๕๖. นายปิยะ ชูวารี	๗๕. นางอุษา. นุ่นแก้ว
๕๗. นายสุริย์ รัตนชัย	๗๖. นายศุภวัช พรหมคุ้ม
๕๘. นางจิตตรา พันธุ์เล็ก	๗๗. นางพรพิมล อากระโท
๕๙. นางภิญญา รัตนภิรมณ์ศักดิ์	๗๘. นายเกรียงศักดิ์ ชิตจ้อย
๖๐. นางวิไลรัตน์ แซ่ล้า	๗๙. นายพนัส บัวมณี
๖๑. นายธนกุลช ขุนนำ	๘๐. นายพรชัย จุ้ยนาค
๖๒. นายวิเชียร เพชรทองขาว	๘๑. นายสำราญ จอมสวัสดิ์
๖๓. นายพรวน. นาคเพ็ง	๘๒. นายวิสุทธิ ศุภลักษณ์
๖๔. นายสุพจน์ จินจุค	๘๓. นางสาวนีย์ เรืองสมบุรณ์

๘๔. นายอาทิตย์ รักสวัสดิ์
๘๕. นายพัฒนา เกตุวิชิต
๘๖. นายสุรพงษ์ ลำควน
๘๗. นายอำนวย บัวมณี
๘๘. นายเจริญ สงแก้ว
๘๙. นายชอบ ขวัญกลับ
๙๐. นายจรูญ มุกดา
๙๑. นายสุวิทย์ ถาวรภรณ์
๙๒. นายนิวัฒน์ คาวกระจาย
๙๓. นายสมพงษ์ จันทรเพชร
๙๔. นางอนงค์ คำรังพันธ์
๙๕. นายจเร สงแก้ว
๙๖. นายสุเมธ มีลือ
๙๗. นางสมจิตร บรรจงแก้ว
๙๘. นายสุวรรณ ไขจรรุณเฑ
๙๙. นางจินตนา สุวนนท์
๑๐๐. นายสาธิต จิตราคม
๑๐๑. นางละออง แสงนุ่น
๑๐๒. นางอุษา บุตรสุข

ทีมงานภาคสนาม ปตท.

เจ้าหน้าที่ประจำตำบล

นายชัยวัฒน์ ปั่นทอง

เจ้าหน้าที่ประจำภาค

นายพงศธร กลางแท่น

ที่ปรึกษาภาค

นายเสรี จุ้ยพริก

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
๕๕๕ ถนนวิภาวดีรังสิต จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทร. ๖๖(๐)-๒๕๓๘-๒๐๐๐
www.pttplc.com